

11. številka.

V Ljubljani dné 1. junija.

II. leto 1883.

Deželnozbornske volitve.

Stara navada in prikazen je, da si ob volitvah matadorji raznih političnih strank brusijo peté pri volilcih za svoje kandidate. Za sredstva, katerih se poslužujejo, da bi spravili svoje prijatelje v zastope, pač ne prašajo, ker se ravnajo po znanem načelu: „Der Zweck heiligt die Mittel“; in če pogledamo v zgodovino volilnih bojev na Ogerskem, šteje vsaka stranka po volitvah celo nekoliko mrtvih. No, pri naših deželnozbornskih volitvah, ki se bodo vršile prihodnje dni, ne bo šlo temu ali unemu kandidatu tako za kožo, vsaj na volilnem bojišči nasprotnika ne bo, kar je pripisati politiki in sistemu sedanje vlade, ki se pa v Avstriji tako čez noč menjavajo, kakor vreme meseca aprila.

Če pogledamo na minulo šestletno dōbo deželnozbornega delovanja narodnih in protinarnodnih poslancev vprašamo, koliko izmed njih se je potrudilo, kakor je to drugje pri poslancih navada, da bi bili svojim volilcem o vspešnem ali nevspešnem delovanju poročali. Koliko poslancev pa volilcem, kakor bi to moralo biti, razložil svoj program ali da se jim predstavi? In tako se zgodi, da volilci še poslanca poznajo ne, katerega so volili, ker so slepo poslušali komando, katero „voditelji“ razpošiljavajo, kajti saj so bili sami svoje dni tako navajeni, da niso imeli prepričanja in so tavalili ko ovce za pastirjem.

Zavedni volilci pač ne potrebujejo komande, oni poznajo sami dobro svoje težnje in želje in si prepovedujejo, da bi jih ljubljanska doktorska stranka smatrala za „liebes Stimmvieh.“ Dokaz temu so naši današnji dopisi.

Ko to pišemo, nam ni znana kandidatna listina národne stranke in tudi volilni oklic ne. — Nemci se volitev ne bodo udeležili, gledé na neugodne jim razmere, toda na tem mestu moramo odločno protestirati, da bi se volili poslanci, katerih narod naš prav malo ali celó pozna ne. Tudi nam ugajajo imena: Urh, Robič, Mulej, Zelén itd., sami odlični, pošteni rodoljubi, a ne še malo poznana imena: prof. Šuklje, dr. Tavčar itd., še manj nam pa taki dopadajo, ki mislé, da je trebuh narod.

Sploh smo pa prepričani in kar ne more biti drugače, da pri prihodnjih volitvah zmaga ljudsko pravo, dolgoletna želja celega národa, ki hoče dostojno v zboru po šestletnih naporih zastopan biti in v to svrhu kličemo odkritosrčno: „Živijo novovoljeni deželni zbor kranjski!“ —

Kedaj bo tudi nam solnce zasijalo?

(Iz delavskih krōgov.)

To je zdihujoči glas revnega delavskega ljudstva po bornih hišicah, temnih sobah, v delavnicah in tovarnah. Povsodi, kamor se oko ozré, ne vidi se družega, kakor revščina, veliko pomanjkanje, dá, zares je hudo in nikjer ne kaže, da se hoče na bolje obrniti, ako konečno zakonodarstvo temu stanju ne odpomōre ter dane obljube ne uresničil, da globoko propadajoči in dozdej najzvestejši in udani stan neogibne pogube ne reši. Če pogledamo obraze delavcev, ko iz tovarne pridejo ali v njo gredo, kako véla oblička vidiš, kako otrpnene so roke skrbnih oče-

tov, kateri pri svojem trdem delu mnogokrat z nevarnostjo svojega lastnega življenja komaj pičlo skorjico kruha zá-se in svoje otroke služijo, pa mnogokrat še tega zaslužiti nimate. Mnogokrat se slišijo bridke besede očetove: „Kedaj bo boljše, kedaj bo tudi nam solnce prisijalo?“ Kedaj, to je resno vprašanje, in kedaj bo to vprašanje rešeno, to doslej še nihče ne vé. Istina je, da bi bilo bolje prej pomagati, kakor opustiti ta stan, kateri je najvažnejši faktor cele države, kateri stan vse vstvari. Karkoli se lepega, krasnega vidi, stoji in giblje, vse je sad njegove neumornosti, njegove pridne roke.

Nasilstva mi ne želimo, ker smo preverjeni, da se bo vže prej ali slej na bolje obrnilo, kajti le mirnega dela sad ima dober uspeh. Za nas delavce je pa tudi to slabo, ker vsi še niso prav zložni, edini. Ako se hočete združiti, da postanete ogromno število, potem boste vže toliko močni, da se vam ni bati, potem dosežete kmalu, česar želite, ne bo se vam treba noč in dan trpinčiti, zaslužili boste v osmih ali desetih urah, kar imate zdaj za 15- ali 20-urno delo. Tudi ob nedeljah in praznikih se po delavnicah ne boste žulili, ko se ves ostali svet prosto giblje, in tako edini dan celega tedna, ki je vam odmerjen v odmōr, nij vaš! Vže tako slabo stanje delavsko s tem kaže, ako ga silijo še v nedeljo k trpinčenju, da živimo v dōbi ostudnega, samopašnega materijalizma in da človek nij več božja stvar! Da se te in mnoge druge škodljive napake odstranijo, bodite zložni, bodite edini, ker v vašej edinosti počiva moč, katere še sami poznate ne. Bodite si bratje, vsi jednega duha, jednega róda, in spoznali bodete, da nas to privēde do odrešenja, da nam pomaga do zmage, do boljših časov, v katerih srečneje hčemo živeti, če vže mi starejši ne, pa vsaj naši otroci, naša bodočnost. Zanamci nam bodo za naše napore hvaležni, ko nas mej njimi ne bo, in veselili se bodo boljših časov, srečneje dōbe, v kateri bo tudi njim in vam, bratje delavci, vsem solnce zasijalo in milejše zvezde svitile!

Madjari in kolonizacija.

«Narod madjarski je izgubljen otok v slovanskem morji.»

Le-te besede govoril je pri nekej priliki ogerski rodoljub baron Eötvös. V etnografičnem oziru so zna biti po vsem resnične, dasi meje rumunske, slovanske in nemške na Ogerskem niso neznatne. Vendar bi bilo neopravičeno trditi, iz te historične in etnografične razmere sklepati, da so Slovani prirojeni sovražniki madjarskemu plemenu. Slovansko morje — pač krasen izraz, ki je pa brez vsake politične vsebine. Še mnogo, mnogo vode bo Donava valila v Črno morje in viharjih bojev bo trebalo, da je slovansko morje sposobno in urejeno v tistem smeru, ki bi valil vse svoje valove proti jednemu cilju.

Ali ostanimo pri izreku madjarskega rodoljuba, vsaj se šestokrat pripeti, da se otoki iz morja prikazujejo in nasprotno izginevajo, in mi ne uvidevamo, zakaj bi se tako rodovitni otok, kakor je Ogerska, ne mogel vzdržati v „slovanskem morji“. Madjari v svojej bojazni spominjali naj bi se Gambette, ki je svoje dni rekel: „Prenons garde! Les nations comme les individus peuvent être atteints de la monomanie de la persécution.“

Preganjalna misel je pa v življenji narodov baš tako nevarna, kot v živobitji posameznih ljudi. Tako mišljenje moti um in mu predočuje izmišljene nevarnosti, da resničnih, pravih vidi ne in se pogubi. In taka nevarnost v domišljiji ogerskih državnikov je tista nasproti neogerskim narodnostim, posebno Slovanom in Nemcem. Res je, da ima Ogerska le čilej, delavnej sili svojih vplivnih mož zahvaliti takih uspehov, kajti Madjari so kmalu spoznali, da prazni govori jako malo koristijo narodu in da k elegantnim besedam treba odločnega delovanja, za to so pa tudi lahko ponosni na svojo eneržijo. Ali če se v tem ponosu kedo prenagli, škodi si sam sebi in zasmehovanje ne izostane. In to so skusili nedavno Madjari.

Pred dobrim polletom porodila se je v narodnih krogih madjarskih misel, kako bi tako zvane Čangomadjare zopet privēdli v prvotno domovino ogersko. Čitateljem našim moramo povedati, kedo so Čangomadjari. To so kmetje madjarske narodnosti, ki vže dolgo let živé mej bukovinskimi Rumunci in mej onimi v Rumuniji, toda jezik in narodnost so si nepokvarjeno ohranili. Dolgo so molčali Ogrji o teh pozabljenih bratih, kar preletl bolesten krik ves narod: Čange nazaj! Krik ta postal je narodna zadeva in kedor nij tega odobral, veljal je za izdajico. Vrli, do sedaj srečni in zadovoljni Čangi postali so čez noč narodni mučeniki, in ker so Madjari v narodnih rečeh zelo rahločutni, jeli so misliti na njih osvoboditev.

Ali vrnitev Čangev v domovino pradedov imela je še drugo stran, ki bi donašala reelnih koristij. Ogerskej treba pred vsem ljudij močnih mišic in marljivih rōk, katere bi obdelovale domačo grudo. Nova samostojnost v tem smeru teži ljudi, da resno deželi hrbet obračajo in se izseljujejo. Na severnem Ogerskem, posebno mej brati Slovaki, se izseljevanje v Ameriko pomenljivo širi. Iz tega izvira pomanjkanje delavnih močij in raztoče, visoke mezde, kar dela marsikojemu veleposestniku preglavico. Zakonodarstvo si ne vé pomagati, predlogov ne manjka, novine prinašajo ogromne članke, kmetijske družbe natančno poročajo — toda na resne poskuse nikdo še misli ne. Skratka, izseljevanje je nasledel raznih narodno-gospodarskih škod unkraj Litve

Sredstvo, koje bi odpomoglo temu neznosnemu razmerju, se dá pač uajti, ali na Ogerskem je bilo dosihmal brezuspešno. Razprostrana, rodovitna polja, koja poljedelcu obilo poplačajo njegov trud, vabijo kakor navlašč k naseljevanju, in vsa kemu je prišlo na um: kolonizacija ali naseljevanje. Toda Madjari to čudno umevajo, madjarizem ne trpi naseljenca, če je kake nemadjar ske narodnosti. Madjar se boji rumunskega naseljenca, nemškega nenavidi in pred slovan skim ima strah — ko vrag pred križem, kajti on malo vé ceniti slovanskih ali nemških kolonistov marljivost, da je le madjarska država brez nevarnosti. Vsi napor, Ogersko pōtem kolonizacije osrečiti, so se razbili vsled imenovanih vzrokov. Koliko krasnih govorov se je čulo o tej zadevi, koliko najduhovitejših razprav napisalo in vendar niso mogli odstraniti pomislekov, da b svobodno-miselni kolonizacijski zakon ne privabi v deželo niti Angleže, niti Francoze, nego pred vsem Slovane in Nemce.

Na tem potu sta se srečala madjarski narodni ... praktično korist. Prav je da so poklicali Čange ... koje je nekda

nemila osoda pognala na tuje, vsaj nij bilo treba tujih naseljencev. Ali prenačelnost je tu Madjarom škodovala. Prišli so agenti v Bukovino in reveže toliko časa nagovarjali, da so poprodali svoja posestva za — par bornih beličev in se vrnil v domovino, misleč, da jim bodo tu pečeni golobje v usta kar leteli. Toda varali so se. Mnogo sredstev so pozabili ukreniti, ki so v enacih slučajih neobhodno potrebna: reveži so zdaj gládu prepuščeni! Prepustili so jim nekoliko bornih kosov zemljišč okoli Pančove, podelili nekaj novcev za povratek v domovino, — a to je vse! Poročila, koja nam dohajajo iz onih krajev, so jako tužna, toda še vedno prihajajo novi naseljenci. Mogoče, da ta nesreča Madjare spamti, ter jim odpre oči, kako nespametno je, onim duri zapirati, ki hoté v deželo, in one vabiti v deželo, ki še nikoli mislili niso, ostaviti svoja domovja.

Če Ogerska hoče resno kolonizirati, posnema naj druge svobodne države, a v narodnostnem oziru naj si Madjari zabičijo, kar dr. Schäffle v knjigi „Bau und Leben des socialen Körpers“ jako umestno piše, rekoč: „S kakim tujim jezikom ne vzprejemlje se ob enem tudi tuja ljudska povestnica in ljudska narav. Nasledek torej je gojitev mešanega plemena ali rase, ki čestokrat združuje več slabe nego dobre moralne lastnosti obeh, tlačiteljev in tlačjenih, brutalnost in servilizem.“ Madjari smejo od narodnostij le to zahtevati, kar so vže slednje brezpogojno uznale, namreč: priznanje ogerskega državnega prava.

—u—

Izvirni dopisi.

Iz Notranjskega. — „Ura zamujena ne pride nobena.“ S temi besedami sklenil je slovenski dnevnik od 25. maja t. l. svoj uvodni članek. Da, da, ura zamujena ne pride nobena; ta resničen pregovor pa ne velja samo za naše „voditelje“, tudi za nas ljudstvo velja. Kar bomo zdaj v tem velevažnem trenutku, ko se nam prilika ponuja, da naša bremena kolikor toliko olajšamo, zamudili, to ne bomo nikdar več mogli popraviti. Volitve v deželni zbor so pred durmi, in kakeršne može bomo zdaj volili, take zastopnike bomo dolga leta imeli. Torej je glavna stvar, da dobro premislimo, kake može za kandidate postavimo. Kake lastnosti mora tak kandidat imeti, je že znano, a nekaj, kar so naši „voditelji“ do zdaj vedno prezirali, hočem tukaj poudarjati: zastopnik naj se iz ljudstva izbere, ker le ta pozna njega težnje. Sicer se trudijo naši „oblaževalci“ sebe in svoje enakomisleče pristaše v zbor spraviti, a ne bo se jim tako lahko posrečilo, ker volilci ne dremljejo več; naš kmet, naš obrtnik itd. pozna že one dobrote, katere ima od dohtarja pričakovati in malokateri se bode pustil še dalje za nos voditi.

Tudi v naše kraje prišla sta dva znana dohtarja ter z lepimi govori hotela nas preslepiti. No, menda sta ta dva gospoda že vendar enkrat svoj vpliv zgubila, ker jim nihče več ne veruje. To je bilo prizadevanje, to je bilo govoričenje! a vse zaman; mi hočemo svoje može v zastope voliti, mi hočemo ljudske prijatelje a ne sovražnike ljudstva za kandidate postaviti. Sicer nam preti nevarnost, da se národna sranka razcepi, pa če bi se to tudi zgodilo, nijsmo mi temu krivi, ampak oni tako zvaní „narodnjaki“, kateri, dasi v manjšini, razpor delajo in vedno zoper ljudstvo ščuvajo. Tu ravno pokažejo, kakó malo jim je naroden blagor mar, ker se nič ne brigajo za edinost mej Slovenci, temuč le nase mislijo, sebe hočejo v zastope postaviti in če se jim to ne posreči, potem jim je pa vse eno, če Slovenec ali Nемец ljudstvo zastopa. Še eno moram poročati: gospod Obreza ni hotel več kandidature prevzeti in to brž ko ne zaradi tega, ker naše „laživoditelje“ dobro pozna. Zeló obžalujemo, da ne moremo za tega gospoda glasovati,

ker on je mož, kakeršnih potrebujemo. Ta gospod ima pač vse one redke lastnosti, katere mora vsak zastopnik imeti, in on je tudi iz ljudstva.

Na Notranjskem bodo naši „voditelji“ pač malo opravili ali celó nič, ker se je pri nas ljudstvo zdramilo. Mi bomo svoje može kandidirali in se po polnem po dragem nam „Ljudskem Glasu“ ravnali, ker ta nam je bil kažipot v našej političnej temoti. Bog pomozí!

Iz Postójjine, 25. maja. Pod vodstvom dr. Vošnjaka et comp. trajajoči shod volilcev kmetiške skupine notranjskih okrajev je jasen dokaz, da s Zarnik-Vošnjakovimi kandidati nikakor večina notranjskih volilcev ni zadovoljna, ki so bili pri tem shodu z komaj eno tretjino glasov navzočih vsiljeni. Le škoda, da gospod urednik tržaške „Edinosti“ to stvar v svojem listu ni odkritosrčno objavil, ker bi bil sicer svet natanko zvedel, kako nas Vošnjakovci „lové“. Ta shod od 20. maja je bil tak, če bi ne bili previdnejši in zmernejši može posredovali, pogovarjali ter dvorane zapuščali, bili bi Vošnjak-Zarnik e tutti quanti še le zvedeli, pri čem da so in kaj da so, in kako jih Notranjci časté. Nam ni treba kandidatov iz Ljubljane vsiljevati, mi imamo v svoji sredi bolj sposobne, nesebične može, kateri imajo pogum, moralično čistost in patrijotizem, sploh vse lastnosti, katere vašim vsiljenim manjkajo, kateri še pojma nimajo o poslaniških dolžnostih. Na priliko imenujemo gospode: Zelén v Senožečah, Mulej v Logatcu, Škender Ličan v Bistrici, Ivan Korošec itd. — Taki može so sposobni za zastopnike, ker znajo in hočejo ljudstvu pomagati. Dobro bi bilo, da bi si iz teh gospodov mi svoje kandidate izbrali in tudi za zastopnike izvolili.

Gosp. Hren, kateri je bil postavljen v tej skupščini za kandidata notranjskih mest in trgov, si bo glasove lahko na prste preštel, ker ga zaradi znanih uzrokov in lastnosti nobeden Notranjec hvaliti ne more. Tedaj mu prijateljski svetujemo, naj ostane rajše pri svojih diljah in pri svojih „finfarjih“. Ali bi ne bil boljši znabiti g. Kotnik ali pa g. Gorjup iz Trsta? Mislimo dá, ker sta oba zaupanja vredna in odlična narodnjaka.

Nadanje Selo pri šen Petru v dan 29. maja. (O volitvah v deželni zbor.) Ljubljanski mogotci, g. g. Grasselli, Vošnjak, Hribar i. t. d., so naše notranjske župane, trgovce, štacunarje z listi tako obsuli ter nas tako milo za podporo prosili, da bi jim pridobili poslanske sedeže, da skoraj mislimo, če ne bodeta Vošnjak in Zarnik izvoljena za poslanca, jima bo treba lakote umreti. Da bi bila ta dva gospoda dozdej kaj za nas storila, dejansko storila za naš ubožni brkinski stan, nij nam čisto nič znanega! Mislimo, da jima je le bolj na časti in še kaj drugem ležeče, kakor pa na olajšanji naših bremen, katere mi med vsemi prebivalci Avstrije najtežje nosimo.

Da bodeta gospoda dohtarja izvoljena, skóro verujemo, ker se jima noben ne upa nasproti postaviti, sicer bi vsacega njih organ „Slov. Národ“ takó z vsemi le njemu lastnimi psovkami ogrdil in opsoval. In če bosta izvoljena, naj le pomislita, da se jima posreči v prihodnje vsaj drobtinico kruha našemu ljudstvu pridobiti, pa kar do zdaj, kakor smo prepričani iz njih delovanja, tega nijsta še nikdar za naše ljudstvo storila. Sicer pa tudi nij od njih česa zahtevati, ker ne poznata zadostno naših teženj in se zaradi svoje oholosti tudi nijsta nikdar trudila jih poznavati. Bog se vsmili naših rojakov, da bi vendar enkrat spoznali, da dohtar nij bil in nikdar ne bo prijatelj ljudstvu, če je še tako učen in trebust. Sicer naj se pa že naprej svoje zmage veselé in naj ključajo: Še jedna taka zmaga in na veke smo zgubljeni! — Ne zaničujem sicer dohtarskega stanu, tudi on mora biti, naj si bo ali jezični ali zdravniški, toda v poslednjih letih se je povsodi urinila mej ljudi neka bojazen, ki je pa umljiva, ker je ta stan podoben živalici v bajki, ki je vzela záse jedro — a pustila drugim lupine.

Domače zadeve.

— (C. kr. priv. graška vzajemna zavarovalnica) je imela 21 m. m. v Gradci svoj letni občni zbor, katerega se je udeležilo tudi sedem poverjenikov iz Kranjskega. Požarnih škod je bilo 62 na Kranjskem samo l. 1882, za katere je zavarovalnica 43393 gold. 44 kr. plačala. V vseh treh kronovinah, Štiriska, Koroška in Kranjska, plačala je zavarovalnica v istem letu za 487 požarnih škod nad 373 475 gold. Prihodnjič spregovorimo kaj več o tej solidnej in razširjeni zavarovalnici. Opozarjamo na denašnje prilogo, ki obseza računski sklep za leto 1882.

— (Fcm. baron Kuhn), ki se je včeraj zvečer ob polu desetih pripeljal z gorenjskim vlakom s Predila v Ljubljano, ogledal je danes zjutraj pod Ljubljano tukajšnje garnizijo.

— (K deželnej 600letnici.) V mestnej seji z dné 22. maja je naznanil g. župan Grasselli navzočim mestnim zastopnikom, da se je osnoval povódom deželne 600letnice poseben odbor, ki ima nalog, inostranim gostom in udeležencem te slavnosti priskrbeti stanovanj. Načelnik temu odboru je g. deželni blagajnik Ravnihar.

— (Deželna blagajnica) preselila se je v staro hranilnico na cesarja Jožefa trg, ker za časa cesarjevega bivanja v deželnem gradu teh prostorov trebajo v druge namene.

— (Ljubljanska volitev) za deželni zbor je v torek 12. junija. Národna kandidata sta g. župan Grasselli in g. dr. Mosche.

— (Mestnim stražmojstrem) je bil v zadnjem seji mestnega zastopa začasno vzprejet g. Fr. Bezljaj z letno plačo 500 gold.

— (Petdesetletnico) svojega tiskarskega delovanja slavil bo v nedeljo 3. t. m. g. Janez Lindtner iz tiskarne gg. Kleinmayrja in Bamberg. Gosp. Lindtner posluje vže celih 50 let, t. j. od l. 1833 do 1883, v tiskarstvu in se mož počuti še vrlo dobro. Pripravljajo se jubilanturne čestitke itd. Društvo kranjskih tiskarjev priredi povódom te petdesetletnice sijajno večerno zabavo na vrtu g. Ferlinčevem pri „Zvezdi“. Sodelovala bosta cela vojaška gôdba in pevski moški zbor. Pristop imajo samo povabljeni. Ker sta tiskarstvo in časopisje v takó tesnej zvezi, tudi mi voščimo g. Lindtnerju iz srca k njegovej petdesetletnici vse lepo in dobro in mnogaja leta! — Slučajno omenjamo, da je zadnja petdesetletnico slavil l. 1875. g. Kaderžavek iz Blaznikove tiskarne in bodočno ima čez pet let gosp. strojovodja Pleško iz „Národne tiskarne“. — V dan 22. maja pa je praznoval slovesno svojo 40letnico drugi predstojnik ljubljanske tabakárne in tajnik tabačni režiji g. J. Šebesta. Posebno ginljivo so mu čestitali delavci, za katerih blagor se je trudil ob vsakej priliki.

— (Potrebnost policijskih rajonov.) Od več strani smo naprošeni, sledečo napačnost priobčiti: V marsikaterih, posebno pa v Gledališčinih ulicah vrstijo se napreženi, z premogom, lesom itd. naloženi vozovi, katere hlapci pred štacunami in na družih javnih prostorih brez varstva po cele ure pusté in tako ne samo gnječo, temuč tudi našim trgovcem marsikatero neprijetnost prouzročujejo, ko se nasprotno hlapci v šnopsarije zaletavajo. Ta neprilika bi se vendar morala odpraviti. Policija se vé da ne more povsod biti, toraj bi bile rajonske postaje potrebne.

— (Pod Turnom) je sprehajalec od dné do dné več, kar tudi ni čuda, kajti ta kraj je za sprehajanje res zeló pripraven. Prejšnji mestni zastop je pod vodstvom nekega izvrstnega odbornika veliko za to sprehajališče storil. Pa tudi sedanji zastop se dosti trudi; kaj potrebne so bile novo postavljene klopi v gozdu, katere so pa mladičem nekaterih haute-volée-rodovin na potu navlašč za sežiganje mrtvecev prirejena peč, in ga sežgali.

— (Slavolok) za cesarjevo pozdravljenje in sprejem so te dni pričeli postavljati na Dunajske cesti baš mej bólnico in Tavčarjevím hôtełom. Dalje popravljajo in snažijo v ta namen umetno izdelani vodnjak pred magistratom. —

— (Zopet poštné škrinjice.) Ker se je poštni urad vže večkrat na naše želje oziral, za kar mu moramo vso hvalo priznati, hčemo ga še na nekaj opozoriti: Od Zvezde do Bambergové tiskarne in od Krišperjeve hiše na Glavnem Trgu do poštnega urada ni nobene poštné škrinjice, kar bi pač potrebno bilo. Rantova hiša na Marijinem Trgu bi bila za tako škrinjico najbolj pripravna. Sploh naj bi se te škrinjice na vsakem za to pripravnem voglu in pred vsako prodajalnico poštnih mark umestile.

— (Nove poštné marke) za 20 kr. se bodo s 5. julijem uvéle.

— (Lep čin.) Vodji prve mestne ljudske šole in deželnemu šolskemu svétniku g. Andreju Praprotniku podelil je jednoglasno mestni zastop povódom 25letnega učiteljevanja njegovega brezplačno meščansko pravo (predlog g. Kleina), dalje se je g. Praprotniku zviksala službena priklada v znesku 100 gold. na 200 gld. (predlog g. Šukljeja) in da si v očígled uspešnega in véstnega delovanja v občinskeji službi popravi pohabljenó zdravje, dovoli se mu (predlog gosp. Goršiča) častna nagrada v znesku 200 gold.

— (Zoper slabe smodke in tabak.) Finančno ministerstvo objavilo je delavcem in delavkam po dunajskih tovarnah za tabak, da bo odslej vsak propuščen, komur se dokaže, da se vsled njegove krivde nahajajo v tabaku in smodkah tuje tvarine, n. pr. cunjé, rezanica itd. Obljubuje se pa v dotičnej objavi vsem istim plačilo 10 do 50 gold., ki naznanijo kaj tacega tovarniškemu vodstvu. Določbe te ministerijalne objave so tedaj veljavne za vse tabačne tovarne, torej tudi za ljubljansko.

— (Mrtev sežgan.) Pred nekimi tedni je umrl na Dunaji Karol Czedik pl. Bründelsberg, brat sekcijskega šefa Czedika in stotnik v našem domačem polku Kuhn. Ker je v oporoki izrekel željo, da hoče biti po smrti sežgan, so torej prepeljali truplo v Gotha na Nemškem, kjer je

— (Nadležnost beračev) na javnih prostorih je tako velika, da se bode kmalo vže človek bal, na cesto stopiti. Ne samo zjutraj in predpoludne — kakor je to enkrat bilo — še popoludne ali celo zvečer nadlegujejo domači in tuji berači ljudi. Vsaj bi jim človek nič ne zameril, ako bi vsled prevelike sile prosili, vsaj nesrečnež je usmiljenja vreden, tudi podpore potreben, a kakor nas skušnja učí, so ti berači večinoj „šnopsarji“, kateri vsak krajcar v botiko nesó, se tam „strupa“ napijó in po ulicah kar zaporedoma v pohujšanje mladine cepajo in toliko časa obležé, da jim kak mestni stražnik prenočišča preskrbí. Naj bi vendar te naše postopače iz mesta odpravili, posebno v slavnostnih dnéh.

— (Kmetijske družbe odbor) napravi povódom praznovanja šeststoletnice združenja kranjske dežele z najvišjo Habsburško cesarsko rodbino meseca julija t. l. v Ljubljani: razstavo goved, kmetijskega orodja in manjših kmetijskih mašin. Kmetovalci in živinorejci domače dežele se vabijo, vdeležiti se te razstave goveje živine, pri kateri se bodo najboljši živali priznala darila — z govejo živino, ki je pripravna za javno razstavo. K razstavi se pripusté samo biki, krave, telice in pitani voli čistega, mešanega in domačega plemena, kateri so najmanj šest mesecev v posest onega, ki jih hoče razstaviti. Nadalje se vabijo izdelovalci kmetijskih strojev in orodja zgoraj omenjenih vrst, da bi svojih izdelkov prav mnogo v razstavo poslali, da jih potem naši kmetovalci spoznajo. — Razstavniki naj se oglašajo pri c. kr. kmetijski družbi, kjer se jim dajo tudi potrebna pojasnila.

— (Na Rudolfovej železnici) se uvéde s denašnjim dném nov vožni réd, katerega v prihodnje objavimo.

— (Kje je „laktometer“?) Pritožbe naših gospodinj o mleku, na trg prinesenem, množé se vsaki dan. Poroča se nam, da nekatere mlekarnice mleko z moko namešavajo ali pa vodeno mleko s žofranom barvajo. Dobro bi toraj bilo, da bi na trgu mleko preiskavali dotični magistratni organi.

— (Stara samomorilka.) V Črnomlji se je v dan 11. maja samica, 60 let stara Marija Zupančič, doma iz Sela pri Otavicah, na podstrešji svojega brata v blaznosti obesila.

Drobtinice.

— (Za uvedenje smrtne kazni) se je ljudsko glasovanje v Švici izreklo. Smrtna kazen je bila dozda v Švici odpravljena, in pač tehtne uzroke mora imeti svobodomiselní ljud ondu za zopetno uvedenje te stroge postave.

— (Oporoka.) Nedavno je umrl v vasi Vertjušani v Besarabiji nek imovit posestnik imenom Demiter v oporoki dve tretjini svojega posestva, ki se ceni na 100 000 rubljev, volil v napravo poljedelske šole in oddelek za poučevanje v raznih rokodelstvih.

— (Slana) je pala 20. in 21. m. m. v veliko škodo sadji, posebno pa krompirju, fižolu in rži po vsem Koroškem.

— (Sneg) padel je 22. m. m. v Beču.

— (Škof Marty iz Dakote) bode danes krstil indijanskega glavarja Sitting Bull-a in še 4000 družih Indijancev, kateri so vsi k našej veri pristopili. Krst bode v rojstvenem kraju Bull-a, kjer so dve kapeli in dve šoli sezidali. Glavar je lep, čvrst, petdeset let star in jako previden mož.

— (Razžaljeni soprog.) V Temešvaru pride minoli teden nek delavec na policijo ter jame tako-le tožiti: „Jaz in soproga moja se nijsva mogla razumeti. Razdelila sva torej imenje najino v dva dela, in ker imava tudi dva otroka, pridržala si je soproga deklico, dečka pa sem vzel jaz. Vse sva pošteno delila razen svoje vojaške svetinje ali medalje, katero sem si pošteno prislužil a katere mi žena moja neče nazaj dati. Danes pošljem fanta, „moje imenje“, k materi, naj mu izroči za mé vojaško svetinjo. Vesteli, kaj mi je poslala žena? Tu imate!“ Na te besede seže hudo užaljeni mož v žep in izleče na črnem traku pripeto — pasjo svetinjo (marko) za leto 1882. Tožniku je policija obljubila, da bo žena policajno prisiljena, možu izročiti brez obotavljanja vojaško svetinjo.

— („Titanija“), tako namreč je ime parniku, kojega spusté v torek v Trstu v morje. To je jedna največjih ladij, kar jih avstrijsko trgovsko brodovje premóre. Družba Lloyd ima torej s tem parnikom 81 parnih ladij.

— (Trikrat pokopan.) V Oranu izhajajoči list „Mont-Atlas“ nam pripoveduje o nekem francoskem mesarji Fouques, kateri je „čast imel“, trikrat pokopan biti. Prvikrat, leta 1848., je Fouques navidezno umrl in prepeljali so ga na mirodvor. Med potom se je oživil in sorodniki so ga rešili. Dvajset let potem pripetilo se mu je nekaj enacega, in ko je pred kratkim v „tretje“ umrl, ni nič več pomagalo, kajti Fouques, da si je tudi mislil, da ne more umreti, je v resnici umrl.

— (Vpliv vremena na živali.) Učenjaki in umni poljedelci so sestavili naslednja opazovanja gledé živalskega kretanja pred dežjem: Lastavice letajo blizu tleh; gašcerice se poskrijejo; ptiči snažijo svoje perje; muhe hudo pikajo; kokoši se praskajo in valjajo v prahu; ribe se zaletavajo iz vode; race in gosi loputajo z peruti, gagajo in se kopajo; govedo pomeleva nos v zrak in ga v sè srka, potem se zbira v tropah kraj gozda ali v senci z glavami za vetrom; drobnica nerada gré z paše; kozé iščejo zavetja; osli rigajo često in otresavajo ušesi; psi so kar otrpneni; petelini loputajo s peruti in pojó o nenavadnej uri; pavi kričé z dreves; vrabci se zbiražo vkupe in neprestano čivkajo; žabe regljajo; tašice priskačejo k hišam; čebele nerade ostavijo panjeve; mravlje vlačijo marljivo jaječka; prikazejo se veliki polži. Lepo

vreme naznanjajo te-le prikazni: muhe in mušice zvečer letajo visoko; zelena zabica, zaprta v sklenici, pleza navzgor po malej lestvici. Veter nastane, če živina skače in otresa glavo, kozlički trkajo, prešiči imajo slamo v rileu in grulijo, mačke se drbavsajo ob drevje in kole; gosi poskušajo kvišku zleteti in golobje mej letanjem močno bijejo s peruti. Vihar oznanjajo silno in dolgo pevajoči drozdi; morske lastavice ostavljajo obala in fréé na suho; mali delpini se zbiražo v trumah in plavajo v reke ali se pa bližajo obrežji; domače lastavice bežé iz vasij in glasno kričaje plavajo v zraku nad poljem.

— (Gostilničarstvo v Švici) ima za razevet deželice jako izreden pomen. To nam osvetljuje število 960 zavodov za tuje potovalce, s 55 000 posteljami za tujce, ki reprezentujejo naloženega kapitala 250 milijonov frankov nepremakljivega in 50 milijonov frankov premakljivega blaga in imenja. Na leto po švicarskih hotelih in gostilnah stržijo 50 do 60 milijonov frankov in ima pri tem svoj kruh 15 000 do 20 000 ljudi. Koliko je le treba kmetijskih deželnih izdelkov in iz družih krajev perotnine, rib, mesa, vina, piva (na leto za 10 milijonov frankov); veliko vpliva pa tudi dohod tujcev v deželo na prometne zavode, železnice, paroplovbo, pošte. Švicarska deželna izložba, ki se letos priredi v Curihu, obsezala bo tudi mej drugimi razstavnimi predmeti zanimiv oddelek: gostilničarstvo.

Tržne cene v Ljubljani

31. maja 1882.

Hektoliter banaške pšenice 9 gl. 05 kr., domače 7 gl. 64 kr.; ječmen 4 gl. 71 kr.; rež 5 gl. 20 kr.; ajda 4 gl. 55 kr.; proso 5 gl. 20 kr.; turšica 5 gl. 60 kr.; oves 2 gl. 92 kr.; 100 kilogramov krompirja 3 gl. 76 kr.

Čast. gospodu Jos. Milaču, c. kr. poštarji v Zagorji.

Vaše blagorodje, velečastiti gospod poštar! V imenu s poštnimi hranilnimi listnicami obdarjenih učencev dovoljujem si Vašemu blagorodju za ta dar najtoplejšo zahvalo izreči.

Ne morem Vam, častiti gospod, velikega veselja otrok nad temi listnicami popisati in nadejem se, da ste jih s tem k veliki hranilnosti spodbudili.

Odličnim spoštovanjem udani Vam

Peter Gros l. r., šolski vodja.

Javna zahvala!

Gospod Jožef Milač, c. kr. poštar in posestnik, izročil je podpisanemu 100 poštnih hranilnih listnic za pridne učence. V imenu učencev izrekam za to darilo blagemu gospodu najtoplejšo zahvalo.

Vodstvo ljudske šole Toplice-Zagorje dné 23. maja 1883.

Jul. Mak l. r., vodja.

Gospodu dr. V. Gregoriču ml.

izrekam tú najiskrenejšo zahvalo v imenu svoje žene Marije Hrastarjeve, katerej je on po štiri- in polletnem bolehanji odpravil brezplačno želodečni krč s kroglicami Piccolijevimi za 57 kr. čudovito hitro, da-si jej prej ni mogel pomagati nobeden zdravnik, niti zdravniška sredstva. Zaradi tega priporočam na tem mestu omenjenega gospoda zdravnika vsmim na tej bolezní bolehnim najtopleje. Z hvaležnim spoštovanjem.

J. Hrastar, tiskarniški hlapec.

Pivo v steklenicah

priporoča

A. Mayerjev depôt

za pivo v steklenicah v Ljubljani.

Fran Hartmann,

klobučar na Karlovškem predmestji, Tesarske ulice št. 2,

priporoča svoje klobučarske izdelke po najnižjih cenah.

Dobri klobuki se dobivajo pri njemu od 60 kr. do 1 gold. 60 kr.

Popravljanje in moderniziranje starih klobukov se za 80 kr. čudo hitro izvršuje.

Tudi prodaja klobuké v velikem.

H. Hauptmann,

fabrikacija različnih barv za

hiše

oljnatih barv, lakov in firnežev.

Prodaja na debelo in drobno.

Ljubljana, Semeniško poslopje.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to smatrati kot ponarejeno.

Cvet zoper trganje

po dr. Maliču je odlično najboljšo zdravilo zoper protia ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa, če se rabi, pa mine po polnem trganju, kar dokazujejo obilne zahvale. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ s zraven stoječim znamenjem; ena steklenica 50 kr. Na prsih in plućah bolehnim! Gospodu Jul. pl. Trnkoczy-ju, lekarnarju v Ljubljani na Mestnem Schuhmarke. trgu. — Zaman vporabljal sem pri kašlju in plućnih bolečinah (Varstv. znam.) raznih sredstev, dokler nissem poskusil Vašega soka iz kranjskih planinskih zelišč, à 56 kr., in z veseljem sem opazil zboljševanje. Blagovolite mi poslati še tri steklenice. S spoštovanjem Vaš udani Josip Malešič, Sisek. Planinski sirup kranjski, izboren zoper kašelj, hripavost, vratobolj, prsne in plučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in sirupi. — Kri čistilne krogljice, o. kr. priv., ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se že tisučkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v skatuljah à 21 kr.; jeden zavoj z 6 skatuljami 1 gold. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Salicilna ustna voda, aromatično oživljajoča, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr. Salicilni zobni prašek, splošno priljubljen, vpliva zelo oživljajoče in napravi zobe blesteče bele, à 30 kr. Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v zalogi in jih razpošilja proti poštnemu povzetju lekarna pri „Samorogu“ Julija pl. TRNKOCZY-ja na Mestnem trgu v Ljubljani.

Lake (loše)

in

firneže

iz tovarne

Molyn in tovarš., Rotterdam

priporoča po izvornih tovarniških cenah

August Treo,

Ljubljana, Preširnov trg 1.

HUGO EBERL

za franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharjevi hiši št. 4,

stavbeni in hišne oprave barvar, lakirnik

in izdelovalec slikanih napisov.

Zaloga oljnatih barv, lakov in firnežev
po najnižji ceni.

Prodaja na debelo in drobno,

isti prevzema vsa v svojo stroko spadajoča dela.

Fran Anclin

gostilničar pri „Kroni“

v Gradišči št. 17

priporoča p. n. občinstvu svoja izvrstna vina, dobro pivo in najboljša jedila.

V vrtu, kateri je posebno za družbinska večera pripraven, je tudi prostorno kegljišče.

Usojam se naznaniti, da sem

gostilno pri „Lipi“

(Židovske ulice)

zopet v najem vzela.

Najboljša Kosterjeva piva, izvrstna bizeljska vina, okusna in cena jedila in dobro postrežbo zagotavljam mojim častitim gostom. Prosim torej mnogega obiskovanja moje gostilne, zahvaljujé se za dosedanje zaupanje.

Odličnim spoštovanjem

Marija Zierer.

Naznanilo otvorjenja.

Usojam se naznaniti, da sem na Bregu v baron Gojzovej hiši št. 20 lastni vinotoč imenovan

„Bizeljski hram“

otvoril, kjer se toči cenó in pošteno vino, in sicer:

takozvani «cviček» po 24 kr., dober rudeč «cviček» po 28 kr., «istrijanec» najboljšé vrste po 36 kr. in «bizeljanec», starina, po 40 kr. liter. — Vsa večja naročila na raznovrstna vina od 56 litrov višé izvršujejo se točno, najbolje iz «transitokleti» v Kolizeji. — Tudi imam dalmatinska črna vina od 12 do 18 gid. hklit., v zalogi. — Priporočam se z odličnim spoštovanjem

I. C. Juvančič, vinski trgovec v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 21.

Anton Košir

jermenar, torbar,

preje Glediške ulice šte. 6, zdaj Kongresni trg (Sternallee) št. 14 v Kogeljnové hiši pod nunsko cerkvijo,

zahvaljuje se za njemu do zdaj izkazano zaupanje in se tudi dalje priporoča z izborno konjsko, jahasko in lovsko opravo, lesenimi, usnjenimi in platnenimi kovčegi ali popotnimi škrljnicami (kofri) po fabriških cenah. — Omenjeni tudi popravilja vse galanterijske izdelke prav cenó. — Na zahtevanje se blago tudi po pošti pošilja.

Za poletje

priporoča udano podpisani svojo bogato zalogo

solnčnikov za gospe in gospode

v izrečno lepej in različnej izberi, priprosto in najelegantnejše upravljene, potem

dežnike

v bogatej izberi, vsake velikosti, barve in snovi, kakor: bombaž, alpaka, klot, pol-svila, svila, double-face-svila, gladke in z notranjim robom, gumi itd. z elegantnimi palicami po najnižej ceni.

Posebno se priporočajo dežniki in pa solnčniki za gospode s praktičnim, tako naglo priljubljenimi

patent-paragon-avtomat-stojalom.

Nouveautés v dežnikih: samootporni, samozaporni, v kovčegu shranljivi, s palico od titanija ali pa z zlatim stojalom so v lepej množini na izber. Dežniki se kaj naglo na novo prevlačijo in popravljajo ter naročila z dežele, tudi na posamezne dežnike, zvršujejo se točno po volji naročnika s poštnim povzetjem.

Prekupcem stojé na razpolaganje obširni cenilniki brezplačno.

L. MIKUSCH,

fabrikant dežnikov in solnčnikov

v Ljubljani, Mestni trg št. 15.

54. Računski sklep

e. kr. priv.

vzajemne zavarovalnice proti požarni škodi v Gradci za upravnno leto 1882.

A. Stanje.

	Oddelek za poslopja			Oddelek za premakljivo blago			Oddelek za zrcalno steklo		Skupaj		
	Število		Zavarovalna vrednost gold.	Število		Zavarovalna vrednost gold.	Štev. deležnikov	Zavarov. vrednost gold.	Število		Zavarovalna vrednost gold.
	de-ležnikov	poslopij		de-ležnikov	poslopij				de-ležnikov	poslopij	
V dan 31. grudnia 1881 je bilo stanje	93 775	214 554	115 434 472	15 521	24 175 594	134	36 230	109 430	214 554	139 646 200	
Leta 1882 je narastlo:											
Po novem vstopu in ponovitvi minulih perijodičnih zavarovanj	4 109	9 731	5 786 250	8 612	19 878 148	92	23 216	12 813	9 731	25 687 600	
Po povišanji vrednosti	—	1 495	1 938 650	—	93 536	—	—	—	1 495	2 032 100	
Po zopetnem sprejetji, posebno po preklicanji odpovedbe	682	1 717	621 540	72	15 130	—	—	754	1 717	636 600	
Skupaj	98 566	227 497	123 780 912	24 205	44 162 408	226	59 446	122 997	227 497	168 002 700	
Odpadlo pa je:											
Po izstopu in navzetji zavarovanja	4 216	9 194	4 873 890	757	1 087 400	5	2 076	4 978	9 194	5 963 800	
Po znižanji vrednosti	—	272	353 090	—	62 776	—	—	—	272	415 800	
Po ex offo-izključbi vsled zastalih ali dolžnih izneskov	875	2 051	672 840	114	24 410	—	—	989	2 051	697 200	
Po izbrisanji vsled požarov	383	1 096	478 220	41	7 030	—	—	424	1 096	485 200	
Po preteklem začasnem zavarovanji	176	581	1 503 855	6 833	18 003 616	64	16 146	7 073	581	19 523 600	
Skupaj	5 650	13 194	7 881 895	7 745	19 185 232	69	18 222	13 464	13 194	27 085 300	
Tedaj stanje v dan 31. grudnia 1882	92 916	214 303	115 899 017	16 460	24 977 176	157	41 224	109 533	214 303	140 917 000	

B. Gospodarenje.

Število	Dohodki.	Oddelek za poslopja				Oddelek za premakljivo blago				Oddelek za zrcalno steklo				Skupaj
		gold.	kr.	gold.	kr.	gold.	kr.	gold.	kr.	gold.	kr.	gold.	kr.	
1	Rezerve doneskov in premij lanskega leta	539 065	86			45 438	78			760	18			
	odšteto protizavarovalstvo	2 534	97	536 530	89	11 129	51	34 309	27	—	—	760	18	571 600
2	Predpis doneskov in premij	552 630	85			77 629	67			666	95			
	odšteti storni	10 933	16	541 697	69	2 227	59	75 402	08	52	57	614	38	617 714
3	Zavarovalne knjižice in plačilo za police	3 354	—			3 963	17			49	30			
	odšteti storni	19	52	3 334	48	47	94	3 915	23	3	74	45	56	7 295
4	Obresti aktivnega stanja tekočega gospodarstva			7 566	29			955	09			8	62	8 530
5	Protizavarovalna provizija			46 688	81			9 105	78					55 794
	Skupaj			1 135 818	16			123 687	45			1 428	74	1 260 934
	Stroški.													
1	Protizavarovalne premije			186 773	15			36 433	13					223 206
2	Plačilo za škodo:													
	a) Ze izterjane škode z stroški za preiskavo in rešitev	351 055	01			30 845	33			112	59			
	odšteta povrnitev, kakor tudi delež protizavarovalnikov	107 617	33	243 437	68	14 090	19	16 755	14	3	—	109	59	260 302
	b) Ohranjenje nezaložene škode	618	75			—	—	—	—	—	—	—	—	451
	odšteti delež protizavarovalstva	167	75	451	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Gotova rezerva premij za tekoče zavarovalstvo	532 926	23			49 044	72			719	87			
	odšteto protizavarovalstvo	2 872	06	530 054	17	13 238	67	35 806	05	—	—	719	87	566 580
4	Provizije			31 782	19			6 379	87			48	48	38 210
5	Upravni stroški kakor:													
	I. Središčna uprava:													
	a) Stroški združenega zbora in od njega odposlanega odbora, prezenc-denar upravnističvenega svetovalstva in plača za ude vodstva	7 624	91											
	b) Plača in drugi dohodki uradnikov in služabnikov zavarovalnice	42 490	—											
	c) Najemščina, kurjatev in svečava, inventarne reči in druge kancelijske potrebščine inzerati, plačilo časnikov, tožbeni in sodnji stroški, doneski za pokojno zalogo uradništva in drugi raztečni nedoločeni stroški	15 862	45											
	II. Stroški za drugotni urad, kol: potroški potov, opominovanja in izterjatev, poština in stroški okrajnih uradnikov, stroški za pregledovalce zavarovalnic, za ljubljanski zastop in pavšal lokalnim agentom, vkupe	8 948	89											
	III. Koleki, dohodnine, plačila za pogodbe, prejemnice, podelitve služb in državne skrbi	4 220	67											
	IV. Podpore požarnim brambam in drugi pripomočki, kakor tudi remuneracije	7 537	50	76 907	39			9 689	51			87	52	86 684
	Skupaj			1 069 405	58			105 063	70			965	46	1 175 434
	Preostanek računskega leta			66 412	58			18 623	75			463	28	85 499

